

postupech a umožňuje nám připravit se na nové výzvy, které svět antropologie může přinést.

Co tedy Hannerz antropologům doporučuje do dalších let? Měli by být připraveni srozumitelně vysvětlit, co je antropologie a v čem je právě jejich výzkum zajímavý pro ostatní. Měli by být otevřeni spolupráci a debatě napříč jazykovými i disciplinárními hranicemi. A v neposlední řadě by měli účinně komunikovat závěry svých šetření kolegům i veřejnosti, což vyžaduje použití různých žánrů i komunikačních prostředků.

Ulf Hannerz ve svém pojednání zúročuje svou dlouholetou, téměř půlstoletí trvající zkušenost antropologa a apeluje na zamyšlení nad některými aspekty antropologické práce a nad jejich vzájemnou provázaností. Jednotlivá témata dokresluje konkrétními příběhy a vlastními zkušenostmi, díky čemuž získávají reálné obrysy a jsou pro čtenáře lépe představitelné a zapamatovatelné. Hannerz ale zohledňuje i praktickou stránku věci a nabízí praktické rady. Protože se ale disciplína i svět kolem neustále vyvíjí, argumentuje zejména pro větší otevřenost, vzájemné sdílení a diskusi. S mnoha popsányi změnami a výzvami se můžeme ztotožnit, protože se s nimi svým vlastním způsobem potýká i česká antropologie na své cestě k sebevymezení a zapojení do globální antropologické společnosti. Tato čtivě psaná kniha, určená všem antropologům, a to jak uvnitř, tak i vně akademického prostředí, nabízí inspiraci a nové podněty pro jejich práci.

Jana Mair (CPIV Hradec Králové)

Zdeněk Vejvoda, K ROKYCANŮM ČESKA ZLATÁ. STUDIE A KRITICKÁ EDICE LIDOVÝCH PÍSNÍ Z JIHOZÁPADNÍCH ČECH PRO DĚTSKÉ ZPĚVÁKY, HUDEBNÍ A TANEČNÍ SOUBORY. Etnologický ústav AV ČR, v. v. i. – Klub tanečních souborů Rokytka Rokycany, Praha – Rokycany 2011, 140 s.–

Sborník lidových písní z jihozápadních Čech určený nejmladší generaci je jedním z pozoruhodných vydavatelských počínů Etnologického ústavu AV ČR a Klubu tanečních souborů Rokytka z Rokycan. Kvalitních publikací, které jsou určeny k předkládání folklorního dědictví dětem, se v českém prostředí bohužel příliš nedostává. O to více je třeba ocenit práci, jež prokazuje erudovanost autora a jeho snahu o komplexní a praktický přístup k problematice. Etnomuzikolog Zdeněk Vejvoda, který se dlouhodobě zabývá tradičními hudebními projevy zejména v českém prostředí, má rovněž bohaté zkušenosti s hudebně-folklorními aktivitami dětí v souborech a základních uměleckých školách. Ke svému úkolu nepřistoupil zdaleka jen z pozice vlastního vědního oboru. Vydaná publikace je vzácným příkladem, jak lze účinně skloubit etnomuzikologické, hudebně-pedagogické a psychologické aspekty při výběru folklorního materiálu pro děti, navíc s ohledem na specifika určitých věkových skupin. V tomto ohledu patří kniha k neobyčejným publikacím svého druhu.

Kniha má dvě části; výběr 75 převážně lidových písní z jihozápadních Čech ústojně doplňuje studie zaměřená na charakter hudebně-folklorních pramenů, které jsou vhodné pro dětského recipienta, a historii i perspektivu rozvoje dětských folklorních muzik a souborů v Čechách. Autor ve svém

textu postupoval od obecnějšího pohledu ke konkrétním jevům v západočeském regionu. Jedním z cílů studie bylo poukázat na působnost dětských folklorních souborů v Rokycanech a význam osobností, které se na této oblasti kulturního života dětí podílely. Autor vyzvedl zejména zásluhu zakladatelky rokycanských folklorních souborů Boženy Auterské, která zde byla činná několik desetiletí a z jejíž iniciativy vznikla i *Soutěž ve zpěvu lidových písní* pro dětské interprety. Tato soutěž, která má status krajské postupové přehlídky do národního kola soutěže *Zpěváček*, dospěla v letošním roce do dvacátého ročníku. Publikace *Z. Vejvody* je věnována památce B. Auterské a je současně dárkem autora u příležitosti jubilea rokycanské pěvecké soutěže.

Stěžejní část publikace tvoří výběrový zpěvník lidových a společenských písní z jihozápadních Čech, který je rozdělen do čtyř oddílů podle věku dětí. Autor koncipoval svůj výběr s ohledem na potřeby dětských zpěváků v jednotlivých kategoriích rokycanské pěvecké soutěže. Při výběru písní respektoval zásadu přiměřenosti; vzhledem k věku a schopnostem dětí vybíral písně podle jejich hudební stránky i obsahu. Pro potřeby regionálního zpěvníku se soustředil na publikovaný i rukopisný písňový fond z Plzeňska, Domažlicka a dalších regionů jihozápadních Čech.

Výběr písní je pestrý a zajímavý z etnomuzikologického hlediska (zastoupení různých mikroregionů, typů písní, charakteru pramenů), je přitažlivý pro děti (strukturou repertoáru), z hudebně didaktického i ontologického hlediska odpovídá současným požadavkům výchovy. Publikace je velmi přínosná z úhlu poznání regionálního písňového bohatství; uplatňují se zde písně

s příznačnými rysy hudebního dialektu regionu: např. písně dudáckého rázu, písně se střídavými takty, taneční nápěvy „*do kolečka*“, velkou skupinu tvoří písně žertovné, milostné, zastoupeny jsou rovněž písně z Jindřichovy sbírky, dokumentující archaickou *bulačinu*. Ve sborníku převažují méně známé písně. Pokud autor zařadil útvar, který by mohly děti znát z učebnic či jiných všeobecně zaměřených zpěvníků, uplatnil neobvyklou variantu nápěvu. Melodie písní opatřil akordickými značkami, odpovídajícími charakteru nápěvů a současně instrumentálním dovednostem dětí. Přestože se jedná o jednu z možných alternativ nástrojového doprovodu písní, tento aspekt jistě ocení mnozí učitelé, vychovatelé či vedoucí dětských muzik. Rozdělení písní do čtyř kategorií podle věku dětí je vhodné a účelné; autor vytvořil jakousi metodickou řadu od jednodušších melodií s menším tónovým rozsahem ke složitějším útvarům s komplikovanějšími melodickými postupy (včetně ojedinělých ukázek se zvýšeným čtvrtým stupněm v melodii písně). Složitější melodické struktury písní odpovídá i latentní harmonická složka. Představě o tempu písně napomáhá časový údaj na začátku notového zápisu. Z výchovně vzdělávacího hlediska jsou velmi cenná vysvětlení pojmů v písních, které jsou dnešním dětem vzdálené, neboť neznačí jejich význam.

Vejvodova koncepce edičního zpracování písní pro děti je mimořádná spojením a úrovní teoretických a praktických metod. Ediční poznámky a komentáře k písním vypovídají o kritickém přístupu autora k původním záznamům vybraných písní, stejně jako srovnávací poznámky, informace o interpretech, původních pramenech apod. *Z. Vejvoda* ve většině případů

transponoval převzaté melodie písní do nižší hlasové polohy, tak aby ambitus ná-
pěvů odpovídal přirozeným požadavkům
na dětský hlas. Publikace je opatřena peč-
livě vypracovanými rejstříky, soupisy prae-
menů, které jsou cenné nejen z pohledu
etnomuzikologie, ale také z hlediska vý-
chovně vzdělávací praxe.

Sborník písní *K Rokycanům cesta zlatá*
je vysoce fundovanou a citlivě vypracova-
vanou publikací, která může obohatit dět-
skou duši nejen v rámci hudebně-folklor-
ních aktivit v prostředí zájmových souborů
či uměleckých škol, ale může být využita
také v běžné výchovně vzdělávací praxi
základních škol nebo při domácím mu-
zicování v rodinném kruhu. Předložení
písňového bohatství regionu je příkladné
a mohlo by být inspirující v dalších oblas-
tech naší země.

Judita Kučerová (PedF MU Brno)

*Jiřina Veselská, BIBLIOGRAFIE NÁRO-
DOPISNÉHO VĚSTNÍKU A DALŠÍCH
PERIODIK NÁRODOPISNÉ SPOLEČ-
NOSTI. Česká národopisná společnost,
Praha 2008, 242 s.–*

Etnologům, historikům a ostatním
pracovníkům ve společenských vědách,
stejně tak i příznivcům lidové kultury
se do rukou dostala důležitá příručka
pro jejich práci. Není snad třeba zdů-
razňovat, jak potřebné jsou tyto soupi-
sy a přehledy, ať se již jedná o biblio-
grafie oborové, tematické či autorské.
Ne vždy však bývá tato často až sisy-
fovská práce správně doceněna. V po-
slední době, kdy dochází k hodnocení

vědeckovýzkumných a kulturních pra-
covišť a důraz je kladen zejména na je-
jich publikační výsledky, nebývají tyto
„pracovní pomůcky“ brány příliš v potaz
a dostatečně zhodnoceny. Autorka *Bib-
liografie Národopisného věstníku a dal-
ších periodik Národopisné společnosti*,
jak zní titul soupisu, není v oboru žád-
ným nováčkem. Zpracovala a publikova-
vala jako autorka či spoluautorka např.
tituly *Bibliografie historicko vlastivěd-
né literatury okresu Frýdek-Místek do
roku 1945* (Frýdek-Místek 1990) a *Bib-
liografie Vlastivědné revue 1998–2008*
(Valašsko. Vlastivědná revue 2008).

V úvodu práce věnované periodikům
vzniklým na půdě Národopisné společ-
nosti jsou budoucí uživatelé nejprve se-
známeni s celkovou koncepcí této výbě-
rové bibliografie. Byly zde shromážděny
záznamy excerpované z titulů, u jejichž
zrodu stála v podstatě jediná instituce.
Stejně jako periodikum prošla postup-
nými změnami názvu – *Národopisná
společnost československá, Národopis-
ná společnost československá, Národopis-
ná společnost při ČSAV, Národopis-
ná společnost*. Periodikum se pak ve své
více než stoleté historii postupně trans-
formuje na *Národopisný sborník česko-
slovenský* (1897–1905), *Národopisný
věstník československý* (1906–1956).
V roce 1956 dochází k přerušení této
kontinuity a *Národopisná společnost
československá* ukončuje jeho vydává-
ní ročníkem 33 (1956). Musí ustoupit
Československé etnografii, vydávané
Kabinetem národopisu (pozdější Ústav
pro etnografii a folkloristiku ČSAV).
V roce 1966 však již jako *Národopis-
ná společnost československá při ČSAV*
navazuje na toto své starší periodikum.